

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

Petri Danielis Huetii Demonstratio Evangelica

Huet, Pierre Daniel

Parisiis, 1679

VIII. Tertia.

urn:nbn:de:hbz:466:1-16260

charia capite, & jejuniis quæ per septuaginta annos observata fuisse narrantur, solis argumentis disjecit Petavius, & nos quoque supra in Propositione quarta, cum de Aggæi & Zachariæ prophetis ageremus. Unde commoda quoque peti potest refponfio ad *ἰστορίαι* duas è quarto capite Esdræ depromtas, in quibus Reges Persarum recensentur hi, Cyrus, Darius, Assuerus, Artaxerxes, Darius cujus sexto anno absoluta est Templi instauratio, quemque ex proposita hac Regum serie non alium esse concludunt quam Nothum. Illic enim docuimus ex optimorum Chronologorum doctrina, Darium illum utrobique designatum, Hystaspiden esse, insertos vero Assuerum & Artaxerxem, vel Cambysem & Smerdin esse, vel Cambysem unicum & *πλουσίμω*, pro more à Regibus Persarum usurpato, nomina Xerxis & Artaxerxis asciscendi, postquam summa rerum tradita ipsis fuisset. Cassa quoque est ratio ex intervallo petita, quod Cyri edictum inter, & annum Darii secundum interjacet. Nec enim idcirco ad tabularia recurrere opus fuit, quod de facultate à Cyro concessa dubitaretur, sed ut facultatis hujus conditiones, ac cuncta item edicti, ad quod provocaverant Judæi, capita cognoscerentur, ad ejusque formam illud Darii conscriberetur. Quod haud fecius fuisset factum, si ante mensẽ vel annum edictum hoc tulisset Cyrus, quod ante octodecim annos latum fuisset dixi. Frustra ergo Dario Notho adscribuntur illa, quæ ad Hystaspiden egregie congruunt. Nihil vero ad rem faciunt *μακροβιότης* & *πλουσίμω* exempla à Scaligero, ipsiusque sequacibus collecta, ut mirum non esse probent, quod ex doctrina ipsorum consequitur, Zorobabilem & Jesum Josedeciden vitæ humanæ diuturnitatem excessivisse, ut qui centum & quinquaginta annos vivendo superasse fatendi sint, si Scaligeri opinio admittatur. Ducentessimum vero annum attigerit, vel superaverit Esdras, si septimo anno Artaxerxis Memoriosi, ut putat, non Longimani, Babylone profectus sit; ut pote Saraia Pontifice natus, qui eodem anno quo Sedecias captus est, à Nabuchodonosore fuit interfectus. Minus id fortasse mirum esset in uno aliquo vel altero, cum vivaces & diuturnos homines identidem oriri sciamus; verum hos, quos dixi, coætaeos viros, eodem genere oriundos, ejusdem consilii ac negotii participes & socios, iisdem casibus exercitos, in iisdem locis moratos, velut de compacto in eandem ætatis longinquitatem conspirasse incredibile sane est. Quod cum subjicit Scaliger factum esse à Deo in eorum gratiam, quos populo suo & Ecclesiæ suæ præfecerat, & imaginariis miraculis causam suam fulcire conatur, tum vero maxime ejus infirmitatem prodit. Neque hos solum, quos dixi, tam diuturnos & vivaces facere cogitur Scaliger, sed illos etiam, quos his verbis compellere jubetur Aggæus: *Quis in vobis est derelictus, qui vidit domum istam in gloria sua prima? & quid vos videtis hanc nunc? numquid non ita est, quasi non sit in oculis vestris?* Cujus loci frivolum quoque expositionem affert Scaliger: nam perinde hoc esse putat, ac si dixisset Propheta: Si quis vestrum domum priorem olim vidisset, hanc illi minime æquiparandam esse fateretur. Sed vanitatem interpretationis hujus supra jam patefecimus. Adversatur insuper Scaligeri ratiocinium Judæorum verbis, qui secundo capite Johannis sic alloquuntur Christum: *Quadragesima & sex annis edificatum est Templum hoc, & tu in tribus diebus excitabis illud?* nam à locatis sub Cyro Templi fundamentis, ad positum sexto anno Darii Nothi fastigium, anni interjacent centum & viginti. Apparet quoque vel maxime opinionis hujus absurditas, cum ad septuaginta hebdomadam partitionem confertur, quam exposui supra, quamque exposuisse, refutasse est; id quod à Petavio quoque factum abunde est.

XVIII. Tertiam proponemus Johannis Lucidi sententiam, qui ab anno vicefimo Artaxerxis Longimani ducto septuaginta hebdomadam initio, in quarto post Christi mortem anno exitum ipsarum constituit; mediumque inter extrema hæc intervallum annorum esse putat quadringentorum & nonaginta, sive hebdomadam septuaginta. Nulla certe convenientior loci hujus excogitari posset interpretatio, si mediorum annorum constaret ille, quem ponit Daniel, numerus. Nam rectissime positum initium est in vicefimo anno Artaxerxis Longimani, quo anno sine controversia de restituenda urbe Hierosolyma edictum latum est, rei que conficiendæ curam Nehemias suscepit, atque opus effectum dedit. Egregie quoque finem huic annorum curriculo præscripsit in anno quarto ab obitu Christi, juxta illud Danielis: *Confirmabis autem pactum multis hebdomada una, & in dimidio hebdomadis deficiet hostia & sacrificium.* Verum in mediæ intervalli numerandis annis toto decennio aberrat Lucidus; tot enim ad explendas septuaginta hebdomadas defunt anni.

Hanc opinionem exagitant Pererius, & in omnem partem excutiens, omniaque effugia præcludens, hanc sibi ipse opponit exceptionem, non ab obitu Xerxis numerandum esse initium regni Artaxerxis, in cujus regni vicefimo caput septuaginta hebdomadam Lucidus posuit, sed à duodecimo circiter anno Xerxis, quo anno in regni

societatem ascivisse Artaxerxem filium Xerxes videri potest; pro more Persicorum Regum, quibus ad bella extra Persidem gerenda proficiscentibus regni hæredem designare solenne fuit, ut non uno loco Herodotus asseverat; atque hoc eo videri verisimilius, quod Thucydides, Charon Lampſacenus, alique probatissimi Auctores tradunt, Themistoclem Græcia profugum ad Artaxerxem Xerxis filium, *νεωσι βασιλευσας*, recens regnantem literas dedisse: scribere vero Diodorum Siculum, anno secundo septuagesimæ septimæ Olympiadis Themistoclem adisse ad Xerxem, non ad Artaxerxem, quod & à claris historiarum scriptoribus, Ephoro, Dinone, Clitarcho, & Heraclide literis mandatum esse Plutarchus docet; idem quoque apud Strabonem, & Eusebium reperiri; atque hæc contraria & repugnancia ita conciliari posse, si simul regnasse detur patrem Xerxem, & Artaxerxem filium, hoc ad participandum regnum assumpto. Conjectura hæc Petavio placuit, & totam in suum De temporum doctrina librum transtulit, quasque adversus suum hoc commentum præscriptiones attulerat Pererius, partem earum Petavius discutere & solvere conatus est; ipsumque commentum adversus ejus auctorem tueri. Sic autem disputat Pererius: si Xerxes ad bellum proficiscens regni successorem designare debuit, profecto cum anno primo septuagesimæ quintæ Olympiadis ferale bellum adversus Græciam moveret, jam inde regni participem facere debuit Artaxerxem. Ab eo igitur initio si septuaginta annorum decurrant hebdomades, citra obitum Christi consistent. Nihil huic argumento obduxit Petavius. Quærit præterea Pererius, cur regni socium alleciturus Xerxes Dario natu majori filio Artaxerxem minorem ac impuberem, & rebus gerendis imparem prætulit. Acute sane & erudite respondet Petavius, Darium Xerxe nondum regnum adeptum, sed privato genitum fuisse, proptereaque antepositum ipsi fuisse Artaxerxem in purpura natum, & patre jam rege procreatum, quemadmodum Xerxes ipsemet ob easdem causas Artobazani fratri à patre Dario fuerat antelatus. Cum autem per conjecturam proposuisset Xerxe nondum rege natum esse Darium, id alia firmat conjectura ex Herodoti libro nono ducta, ubi legitur Xerxem post Salaminiam pugnam Sardinibus agentem, Masistis fratris filiam Artayntam in matrimonium Dario filio dedisse; cum autem commissa fuerit pugna Salaminia octo circiter annis, postquam regni confors factus est Xerxes, sequitur ante id tempus natum esse Darium, nam aliqui nuptiis maturus non fuisset. Verum quid proderit hoc argumentum, si dicamus non expectata fortasse maturitate ætatis uxorem duxisse Darium, uti sæpe fit inter principes viros? quid si ante annos nuptiis in regionibus nostris præfinitos, maturitatem, & pubertatem, & genitalem vim adipisci solitos fuisse Persas? Apud Indos quidem Persarum vicinos, septennes pueri nuptias contrahunt, ac liberos etiam gignunt. Nihil opportuniora sunt verba è Diodoro deprompta, quibus Artabanus, post interfectum à se Xerxem, significavit Artaxerxi sceleris auctorem esse Darium, *ἢ τὴν βασιλίστιαν εἰς ἡλικίαν ἀειπάσαν, ὃ καὶ τὸ βασιλείαν*, & regnum affellare. Nec enim hujus loci sententia est, regnum Artaxerxi jure debitum intervertere conari Darium, sed regnum quod jure Xerxes pater obtinebat, parricidio ad se traducere. Corruit ergo conjectura hæc Petavii. Sed & alia nobis suppetunt argumenta, quibus ejus sententiam oppugnemus: hoc primum, aliud esse regni designare successorem, aliud regni socium asciscere. Prius hoc Persis solenne fuisse fateor; at Artaxerxem ad successionem regni à Patre fuisse destinatum si concessero, nihil inde causæ suæ opportunum Petavius elicit. Scribit præterea Plutarchus ex Thucydide, Charonte Lampſaceno, & vetustis quibusdam Chronicis, defuncto jam Xerxe Themistoclem ad Artaxerxem venisse. Quo testimonio labefactatur penitus Petavii opinio; quippe quod aperte demonstrat neutiquam fuisse persuasum Plutarcho, vel iis quos laudat Scriptoribus, simul regnasse patrem & filium, cum in Persidem Themistocles secessit. Id si fuisset, aliqua procul dubio ejus extaret apud Auctores significatio, quæ penitus nulla est: nec in diversis eorum referendis sententiis laborarent Cornelius Nepos & Plutarchus; nulla enim tum foret eorum discrepantia. Ad hæc consentaneum est rationibus Petavii, puerum fuisse Artaxerxem, cum ad eum venit Themistocles: nam post interfectum quoque patrem fuisse etiam tum puerum testificatur Justinus; longe igitur magis puer fuit, cum patre etiamnum vivo, ut Petavius sentit, Themistoclem excepit. Deinde à Xerxe jam rege procreatum eum esse Petavius asseverat, ascitum vero in communionem regni duodecimo circiter anno postquam rex Xerxes creatus est. Ergo minor erat duodecim annis, cum particeps regni factus est. Atqui ad Artaxerxem *νεωσι βασιλευσας*, recens regnantem fugisse Themistoclem narrat locuples Auctor Thucydides. Ex quibus colligitur nondum eum excessisse pueritiæ annos hoc tempore. Id vero manifeste repugnat Thucydidis & Plutarchi testimonio, qui adveniente Themistocle ea gesta ab Artaxerxe, dictaque referunt, quæ non nisi ab homine virilem prudentiam jam adeptum poterant pro-

Herod. libr. 1.
& 7.
Thucyd. libr. 1.
Char. apud
Plut. in Them.

Plut. Themist.
Strab. libr. 14.
Euf. in Chron.

Pet. de doct.
temp. libr. 10.
cap. 27. & libr.
11. cap. 31.

Herod. libr. 9.
cap. 107.

Diod. libr. 11.

Plut. Themist.

Cornel. Nep.
Themist. c. 9.
Plut. Themist.

Just. libr. 3.

Pet. de doct.
temp. libr. 10.
cap. 27. & libr.
11. cap. 31.
Thucyd. libr. 1.

ficisci. Nec satis Petavio constat ratio in reperienda causa, quamobrem tum abesset Xerxes. Abfuisse enim tunc temporis à Perside, & urbe regia, & in aliquam expeditionem profectum, disertis verbis affirmat. Expeditionem autem hanc adversus Græcos fuisse susceptam conjectat, post detectam Pausaniæ Lacedæmoniorum regis conjunctionem, sumtumque de eo supplicium, atque id bellum causa fuisse, cur Artaxerxem regni socium faceret. Fulcit alteram hanc conjecturam Petavius auctoritate Justinus, cuius hæc verba sunt: *Nec multo post accusatus Pausanias damnatur. Igitur Xerxes, cum prodicionis dolum publicatum videret, ex integro bellum instituit. Græci quoque ducem institunt Cimone Atheniensem, filium Miltiadis.* Bellum illud significat Justinus, quo Græci Cimone duce Persas navali proelio ad Cyprum, terrestri ad Eurymedontem fluvium uno die fuderunt. Id contigit tertio anno septuagesimæ septimæ Olympiadis, qui annus Themistoclis fugam proxime consecutus est. Fraus autem Pausaniæ supplicio compressa fuit sub finem septuagesimæ quintæ Olympiadis. Igitur inter Pausaniæ obitum, & Cimonis victoriam, anni intercesserunt septem. Allectum vero ad regnum à Patre Artaxerxem anno tertio septuagesimæ sextæ Olympiadis statuit Petavius; videlicet inter Pausaniæ casum, & Cimonis proelium. Sane si filium allegit Xerxes, cum Græcos esset invasurus, eoque allecto profectus est ad id bellum gerendum, quo Persæ fracti à Cimone & profligati sunt, quod Petavio dicendum omnino est, cur Babylonem ad Artaxerxem contendit Themistocles tanto locorum intervallo distitum, cum labori ac tempori parcere potuisset, Xerxem ipsum conveniens in propinquis locis bellum administrantem? Quod attinet ad Justinum, non id sibi vult, statim ab interitu Pausaniæ Xerxem adversus Græcos bellum movisse: Diodorus quippe prius illud bellum Persicum, quod duorum annorum fuit, finem habuisse ait post fractos Persas ad Plataeas, & Mycalen, & captam ab Atheniensibus Sestum; quæ anno secundo septuagesimæ quintæ Olympiadis contigerunt: nec quicquam deinceps adversus Græciam Persas aperte moliri fuisse ausos ante Cimonis expeditionem, ex ipsius apparet narrationibus; sollicitatum tantummodo fuisse ad defectionem Pausaniæ, sed clam & occulte. Quod ergo ex Justinus verbis excipit Petavius, nimirum detectis Pausaniæ fraudibus, Xerxem in Græcos arma movisse, proptereaque filium regni socium fecisse, historia haudquaquam consentaneum est: cum inter Pausaniæ supplicium, & Cimonis res gestas ac victoriam adversus Persas, nullum Xerxis memoratur bellum, propter quod filium in regni societatem asciscere debuisset: Cimonis autem expeditio nimio distet temporis intervallo à Pausaniæ obitu, quam ut ex eo bellum hoc ortum censeri possit: & longius quoque abist à fictitia illa cooptatione, quam ut ei causam præbuisse putemus. Hunc potius credamus Justinus verborum esse intellectum, post publicatum Pausaniæ dolum, irrogatamque ipsi pœnam, dolore accensum Xerxem ulciscendæ injuriæ desiderium concepisse animo, bellicque olim molendi facultatem optasse sibi dari, ad rem tamen non pervenisse. Nulla ergo in potentatus communionem cooptandi filii tunc occasio Xerxi, vel necessitas fuit, neque ullum conjecturæ huic præsidium Justinus subministrat. Concedamus tamen liberalliter, quod merito negavimus, ascitum fuisse in regni societatem Artaxerxem hoc tempore quod præfinit Petavius, aio enimvero non propterea annos regni Artaxerxis computantem Nehemiam, ab hoc tempore initium computandi fuisse ducturum, sed ab eo quo post defunctum Xerxem plenam ac integram potestatem adeptus est, ac solus regnavit. Postulabat id historia ratio, & Historicorum omnium consuetudo, quam in hoc opere suo Petavius ipse tenuit, nam tempus regni Xerxis definiens, annos ei viginti assignavit, petito nempe initio ab obitu Darii, cum duos tamen supra viginti assignare debuisset annos, si ab eo tempore numerum inivisset, quo à Dario regni successor institutus est.

IX. Discussis aliorum sententiis, quæ majorem veritatis speciem præ se ferunt, iis vero prætermisissis, quarum deprehensa jam ab aliis falsitas est, vel quæ à viris eruditius propositæ tantum, nullis autem allatis argumentis fultæ sunt, nobis nunc ipsis in arenam descendendum est. Ergo existimo septuaginta hebdomadam initium non aliunde peti posse, quam à vicésimo anno Artaxerxis Longimani, quo anno *Exit sermo, ut iterum adificaretur Jerusalem*; cum nullam ante id tempus restituendæ Hierosolymæ potestatem Judæis factam fuisse approbaverim. Vicésimum autem hunc annum à Xerxis obitu & adita ab Artaxerxe regni hæreditate numerari velim, non à commentitia hac Artaxerxis cooptatione, quæ superiori disputatione confutata est. Septuaginta vero hebdomadam finem, non in mortem Christi præcisè, sed in inferiora tempora conjicio, ut sexagesima nona hebdomas ante Christi mortem desinat, Christi vero mors intra septuagesimæ hebdomadis spatium contingat. Nam si veniret septuagesimæ hebdomadis finis in mortem Christi, occisus utique fuisset Christi.

Justin. libr. 2.
cap. 15.

Diod. libr. 11.

Pet. de doct.
temp. libr. 13.Proponitur
deinde nostra,
& argumen-
tis approba-
tur.